

eul_wid: qwm-cc

Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ · Aristides the Orator

Rhodian

Ῥοδιακός

Period: *Ῥωμαϊκή* [Roman](#)
Dialect: *Ἀττικίζουσα* [Atticizing](#)
Domain: *Ῥητορική* [Oratory](#)
Format: *Λόγος* [Oration](#)

- 539 Ἄνδρες οἱ περιλειπόμενοι Ῥοδίων, τῶν μὲν συμβεβηκότων οὔτε ἐπιλαθέσθαι ῥάδιον οὔτε μεμνημένους μετρίως φέρειν. μὴ γὰρ ὅτι ὑμῖν, οἳ ποτε εὐχεσθε Ῥόδον οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὅλως τελοῦσιν εἰς Ἑλληνας, τίς ἂν μείζων συμφορὰ τῆς παρούσης γένοιτο, τοῦ κόσμου τοῦ κοινοῦ γένους ἀπολωλότος; μάλιστα δ' ἂν τις στενάξειεν ἐνθυμηθεὶς ὅτι πρόσθεν μὲν τοῦτο μέγιστον εἶπεῖν ἦν περὶ τῆς πόλεως διαλεγόμενον, ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις λόγους ἐστὶν ἀκοῦσαι καὶ τροπαίου τι λοιπὸν ἰδεῖν καὶ μνημα καὶ κρήνην, καὶ δείκνυσιν ὁ περιάγων ἐν ἄμυδροῖς τοῖς γνωρίσμασιν, οὕτοσιν μὲν Σεμέλης θάλαμος, οὕτοσιν δὲ Ἀρμονίας, ἢ Λήδας, ἢ τι τῶν τοιούτων, παρ' ὑμῖν δὲ μόνοις γενόμενον ἦν ἰδεῖν ἀκριβῶς, οὐκ ἀκοῦσαι τὴν πόλιν ἣτις ἦν. ὥσπερ γὰρ ἀρτίως ἀπειργασμένης ἅπαντα ἐφαίνετο, ὥστ' εἶναι τὸ πρᾶγμα μὴ θρήνω προσεοικὸς, ἀλλ' ἐκπληξιν καὶ ζῆλον ἅπασιν ἔχον τοῖς ὁρῶσιν. εἰσπλέοντι μὲν εὐθὺς λιμένες τοσοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι, προβλῆσι λίθοις εἰς τὸ πέλαγος ἐξανεστηκότες, οἳ μὲν τοὺς ἀπ' Ἰωνίας, οἳ δὲ τοὺς ἀπὸ Καρίας δεχόμενοι, οἳ δὲ τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Κύπρου καὶ Φοινίκης, ὥσπερ ἄλλος ἄλλῃ πόλει πεποιημένος εἰς ὑποδοχήν. ἐπικείμενα δὲ τοῖς λιμέσιν τὰ νεώρια ὅσα καὶ οἷα ἦν, ὅτε τῆς θαλάττης ἐκρατεῖτε, καὶ οὐδὲν ἐλάττω παρὰ τὸν χρόνον, οὐδ' εἰκάζειν ἀναγκάζοντα ὅπου ποτ' ἦν ἄρα, ἀλλ' αὐτὰ ὁρώμενα ἐκπλήττοντα. ὦν καὶ τὰς στέγας εἴ τις ἄνωθεν κατεθέασατο, εἶκασεν ἂν πεδίῳ κρεμαστῶ τινι. τριήρεις δ' ἐπὶ τούτοις ὑπῆρχεν ἰδεῖν δικρότους καὶ τρικρότους καὶ εἰς ἑπτὰ καὶ εἰς ἑννέα στοίχους, τὰς μὲν πλοῖμους, τὰς δ' ἀποκειμένας ὥσπερ ἐν ταμείῳ. ^[25]
- 540 ὦν εἴ τις ἐβούλετο πλεῖν ἡντινοῦν καθελκύσας, ἐξῆν. ἐτέρων δ' ἐμβόλους χαλκοστόμους, τοὺς μὲν περὶ τοὺς λιμένας, τοὺς δὲ ἐν τοῖς ἄνω τόποις τῆς πόλεως μεμερισμένους σὺν πολλοῖς καὶ λαμπροῖς τοῖς λαφύροις, τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ Τυρρηνῶν ληστικοῦ, τοὺς δ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σὺν Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς δ' εἴ ποθεν αὐτῶν ἕκαστος εἰσῆκτο εἰς τὴν πόλιν. τεμένη δὲ θεῶν καὶ ἱερὰ καὶ ἀγάλματα τοσαῦτα μὲν τὸ πλῆθος, τηλικαῦτα δὲ τὸ μέγεθος, τοιαῦτα δὲ τὸ κάλλος, ὥστ' ἄξια εἶναι τῶν ἄλλων ἔργων χαριστήρια, καὶ ὥς μὴ εἶναι διακρίναι τί τις αὐτῶν μάλλον θαυμάσειεν· ὦν γε καὶ ἐν τῷ τυχόν ἱκανὴν ἐτέρα πόλει φιλοτιμίαν εἶχεν. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰκόνας μὲν χαλκᾶς πρὸς ἀπάσας τὰς ἐν τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι, γραφὰς δὲ τέχνης πάσης ἄλλας ἀλλαχοῦ τῆς πόλεως ἀνακειμένας, καὶ κόσμους τοὺς μὲν μόνους ὄντας ἐνταῦθα, τοὺς δὲ καλλίστους· καὶ τὴν μὲν ἀκρόπολιν πεδίῳ καὶ ἁλσὼν μεστήν, τῆς δ' ἄλλης πόλεως οὐδὲν ἕτερον ἐτέρου ὑπερέχον, ἀλλὰ διαρκῆ καὶ ἴσην τὴν κατασκευὴν οὔσαν, ὥς γένοιτ' ἂν οὐ πόλεως, ἀλλὰ μιᾶς

οἰκίας. ἀγυιάς δὲ ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος διηνεκεῖς, ἥκιστα ἀξίας καλεῖσθαι στενωπούς· λαμπρὰν δὲ λαμπρῶς ἀποτεταμένην πανταχῇ τὴν πόλιν. τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσι καὶ πρὸ πάντων θαῦμα καὶ ὀφθαλμοῖς κόρον οὐκ ἔχον, τὸν τῶν τειχῶν κύκλον καὶ τῶν ἐγκαταμεμιγμένων πύργων τὸ ὕψος καὶ κάλλος, ἀντὶ λαμπτήρων τοῖς προσπλέουσιν ὄν, ὥστ' εἶναι μόνον τοῖς εἰς Ῥόδον καταίρουσι καὶ προσορῶσι μείζουσιν εὐθὺς τὴν γνώμην γίνεσθαι. τὸ δὲ πάντων κάλλιστον οὐκ ἀπηρτημένον τὸν κύκλον τοῦτον τῆς ἄλλης πόλεως οὐδὲ κενὸν οὐδὲν ἐν μέσῳ ποιοῦντα, ἀλλὰ προσεχῇ τῇ πόλει, ὥσπερ στέφανον κεφαλῇ περιθέοντα. Μόνην δὲ ἦν εἰπεῖν τὴν Ῥόδον καὶ κατ' οἰκίαν καὶ κοινῇ τετειχίσθαι. ἐώκει γὰρ αὐλῆς ἔρκει τὰ τεῖχη καὶ τοσοῦτον ἡδύνατο παρὰ τὴν εἶσω πόλιν, ὅσον ὀρίζειν αὐτήν, ἐπεὶ τῇ γε ἀξία πάντ' ἦν ἴσα. [30]

541 ὥς δ' εἰπεῖν, ἐν ἀπῇ τῶν ἀρχαίων, τὸ ναυμαχεῖν· ἢ δ' ἄλλη πᾶσα πόλις καθαρὰ καθαρῶς ἐσώζετο· καὶ μόνον εἶπες ἂν αὐτὴν παρακεχωρηκέναι τῆς ἡγεμονίας, νοῦν ἔχουσαν, αὐτὴν δ' εἶναι τὴν ποτὲ οὐκ ὄνομα ἄλλως, ἀλλ' αὐτὴν ἥπερ ἦν. νῦν δὲ οἴχεται μὲν κάλλη λιμένων, πέπτωκε δὲ στεφάνων ὁ κάλλιστος, ἱερὰ δὲ ἀγαλμάτων ἔρημα καὶ βωμοὶ θυσιῶν, κενοὶ δὲ δρόμοι καὶ θέατρα ἀνδρῶν· οἱ δὲ νεώσοικοι ποῦ γῆς ἢ θαλάττης ἐγένοντο οὐδ' ἂν εἰς εἰκάσειε τῶν οὐκ εἰδότες πρόσθεν· ὁ δ' εἰκόνων ἀμφοτέρων ἀμύθητος ἀριθμὸς ὁμοῦ ταῖς πέτραις καὶ τοῖς λειψάνοις τῶν διαφθαρέντων σωμάτων ἀναπέφυρται καὶ διέσπαρται· οἴχεται δ' ἐλέφας καὶ χρυσὸς τῆς τέχνης δεύτερος· οἱ δ' ἀνέχοντες τὰ λάφυρα ἐκασταχοῦ τοῖχοι τῷ κόσμῳ συναπολώλασιν· ὅσα δ' ἦν ξίφη καὶ δόρατα τῶν λαφύρων, ταῦτα ἀπὸ μὲν τῶν πολεμίων δεῦρο ἐκομίσθη, ἐν δὲ τοῖς κακοῖς ἐνταῦθα προσλελύμανται τοὺς παραπίπτοντας, ὥς ἂν μάλιστα λάβοι συμφορᾶς περιουσίαν. ἡ πόλις δὲ ἐν σκοπέλου μοίρᾳ λείλειπται, παρὰ τοσοῦτον οὐκ ἰσόπεδος, ὅσον οἱ τὴν μνήμην τοῦ πάθους ἀνακινοῦντες ἀνίσχουσι λίθοι. τοσοῦτον δ' ὑπερβέβληκεν ἡ ταύτης συμφορὰ πάνθ' ὅσα Ἑλληνικὰ ἀκοῇ παρειλήφαμεν, ὥσθ' ὧν μὲν ἀρτίως ἐμεμνήμην, αὐτὰ γε δὴ που ταῦτα, βασιλεία δυναστῶν καὶ θάλαμοί τινες δείκνυνται, καὶ τινα καὶ τῶν πόλεων ἔτι λείπεται μέρη, καὶ φαίης ἂν ἐλάττους ἐκ μειζόνων αὐτὰς γεγονέναι· ἐνταυθοῖ δὲ οὐδ' ὅσον τὸν περιάξοντα ἐνοικῆσαι λείπεται. κάκεῖ μὲν ἂν μνήμα καὶ τρόπαιον ἴδοις, ἐνταυθοῖ δὲ οὐδὲ τάφος μεμένηκεν ἀθῶος τῆς ἐπηρείας, ἀλλὰ καὶ ἔξω καὶ ἔνδον ὁμοίως πέπραγεν ἡ πόλις, καὶ γέγονεν ἀντὶ μνήματος αὐτῇ τοῖς πολίταις. ἀντὶ δὲ τοῦ προσπλέοντας καὶ πελαγίους καθορᾶν τὴν πόλιν ἐπιβάντας δεῖ ζητεῖν τί ἕκαστον ἦν, ὅρος ἄωρον βλέποντας ἀντὶ πόλεως τοσοῦτον τὸ παραλλάττον αὐτῇ παρ' αὐτὴν καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀτυχήματα συμβέβηκεν. ὥστε συγγνώμη πᾶν καὶ λέγουσι καὶ ποιοῦσιν ὑμῖν. [30]

542 ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων φέρειν χρή, τὸν παλαιὸν λόγον· ὀρθῶς ἔχειν νομίσαντας, ὅτι τὰ μὲν γεγονότα οὐκέτ' ἂν ἄλλως ἔχοι, οὐδ' εἰ πάντα μὲν αἰτιώμενοι καὶ κακίζοντες τὴν τύχην λέγοιτε, πάντα δὲ ὑμᾶς αὐτοὺς τρόπον ἀθυμῖα διαφθείροιτε· τὸ δὲ ταῦτα εἰς ὅσον ἐστὶ καλῶς ἐνεγκεῖν κέρδος οὐ μικρὸν ὥς ἐν τοιούτοις. ἐστὲ δὲ οὐκ ἀτυχημάτων ἐνδεεῖς, ὥστε προστιθέναι τούτοις, ἀλλ' ἀφαιροῦντες μᾶλλον τῶν συμβεβηκότων καὶ τῆς ἐγχωρούσης ἀεὶ ποριζόμενοι ῥαστώνης ἀφορμὰς εὖ φρονοῖτ' ἂν καὶ ποιοῖτε ἃ δεῖ. εἰδέναι τε χρή Ῥοδίου ὄντας ἔτι ὅποσοι ποτὲ καὶ λείλειφθε, καὶ τοῦτο τὸ σεμνὸν καὶ τίμιον εἰς Ἑλληνας καὶ βαρβάρους ὄνομα προσαφηρημένην ὑμᾶς τὴν τύχην, οὗ δεῖ φρονοῦντας ἄξια φαίνεσθαι. Καιρὸς δὲ νῦν εἴπερ ποτὲ, ὧ ἄνδρες Ῥόδιοι, σῶσαι μὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐκ τῶν περιεστηκότων, βοηθῆσαι δὲ τῷ γένει τῆς νήσου, στήναι δὲ πρὸς τὴν τύχην λαμπρῶς, ἐνθυμηθέντας ὑμῶν τὸν τοῦ πολίτου κυβερνήτου λόγον, ὃς ἔφη χειμαζομένης αὐτῷ τῆς νεῶς καὶ καταδύσεσθαι προσδοκῶν τοῦτο δὴ τὸ θρυλούμενον, ἀλλ' ὧ Ποτειδάν, ἴσθι ὅτι ὀρθὰν τὰν ναῦν καταδύσω· ὥς οὐδὲν ἂν πράξας ἀγεννὲς οὐδὲ ταπεινὸν οὐδὲν τοῖς παροῦσιν, ἀλλὰ πάντα ἂν τὰ αὐτοῦ πληρώσας πρότερον ἢ κακῶς ἀπολούμενος· ὥς τοῦ μὲν ἀπολέσθαι καὶ καταδύναι τὴν ναῦν τὴν τύχην κυρίαν οὔσαν ἀεὶ, τοῦ δὲ ἃ χρή πράξαι πρὸ τούτου οὐκέτ' ἐν ἄλλῳ τὴν ἀπαίτησιν, ἀλλ' αὐτὸν αὐτῷ τινα τοῦτο

ὀφείλοντα, καὶ οὗ μόνου κύριός ἐστιν, οὐχὶ δέον προλιπεῖν ἔτι ζῶντα. ὑμεῖς τοίνυν μὴ πεπτωκυῖαν τὴν πόλιν ἔτι μᾶλλον ἐπικαταβάλητε, ταπεινότητα τῷ καιρῷ προσθέντες, ἀλλ' ἐπειδὴ περ προκατέδου πληγεῖσα, ὑμεῖς οἱ λοιποὶ μένετε ἐν ὑμῶν αὐτῶν. καὶ γὰρ αἰσχρὸν καὶ οἴκοθεν ἔστ' ἔχον τὸ ἔγκλημα, ἐνὸς ἀνδρὸς ἀγεννεστέραν φανῆναι τὴν πόλιν ὑμᾶς τουτουσί καὶ μὴ δεῖξαι τοῦθ' ὅτι καὶ δυστυχοῦντες ἴστε ὑμᾶς αὐτούς. οὕτω καὶ παρ' ἀξίαν ταῦτα πεπονθέναι δόξετε. καλὸν γὰρ οἶμαι κἂν τοῖς ὅπλοις νικᾶν, καὶ ναυμαχοῦντας τρόπαια ἰστάναι ἔχει φιλοτιμίαν καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις σπουδῆς οὐκ ἄξιον τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐξίστασθαι, ὧν καὶ οἱ ὑμέτεροί ποτε ὄντες πρόγονοι μεγάλην εἰκότως καὶ θαυμαστὴν δικαίως δόξαν ἐκτήσαντο. ^[5]

543 ἐπεὶ δὲ πᾶσαί τε ὑποθέσεις τῶν τοιούτων ἀγώνων ἐξήκουσι καὶ τὰ τῶν νῦν καιρῶν ἕτερον ἀγῶνα ἀπαιτεῖ παρ' ὑμῶν, τοῦτον ὑποστῆναι δεῖ. καὶ πολὺ τοῦθ' ὑμῖν ἐνδοξότερον καὶ κάλλιον ἐκείνων τῶν ἀγώνων, ἀντιτάξασθαι τῇ τύχῃ καὶ ταύτης στῆσαι τρόπαιον, εἰ καὶ σφόδρα ὑμῖν ἐνήλατο τὴν πρώτην. τῆς μὲν γὰρ ἐκεῖ νίκης οὐδεὶς τηλικουτός ἐστιν ὅστις ἐστὶ κύριος διὰ τέλους, ἀλλ' ὁ δαίμων τὸ πλεῖστον ἔχει μέρος, τῆς δὲ ἐνταῦθα ἡ γνώμη κυρία. ταύτην οὖν δείξατε ἔχοντες οἷαν χρὴ καὶ μὴ πάντ' ἐλάττους τῆς τύχης γένησθε, ἀλλ' ἀγωνίσασθε πρὸς αὐτὴν νῦν, ἐπειδὴ περ ἔμπροσθεν οὐκ ἐξῆν. εἰ μὲν γὰρ ἔχομεν ἀξίως ἀποδύρασθαι, κἂν ἀπάσας τὰς ὑπολοίπους τοῦ βίου νύκτας καὶ ἡμέρας συνάψωμεν, τοῦτο ποιῶμεν. ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι ἀνακαλέσαι γε οὐκ εἰς τρεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ μυριάκις Ῥόδον οὕτω πεπραγυῖαν. νῦν δὲ τίς οὕτως ἢ λόγος ἐστὶν ἰσχυρὸς ἢ σοφιστὴς ἄκρος ἢ διαρκὴς ὅστις ἂν ἀξίως καταθρηνήσῃε τὰ παρόντα, μὴ πολλοστὸν μέρος ὧν οἶται λέγειν παραλιπὼν, ἀλλ' ἐξῆς ἅπαντα; τοῦτο γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι ὁδυρόμενοι τὰ συμβεβηκότα καὶ διεξιόντες ὡς ἀνυπερβλήτα τὰ πλεῖστα αὐτῶν παραλείπομεν καὶ οἰόμεθα λέγειν οὐ λέγοντες. τίς γὰρ ἂν ἢ τὰς συμφορὰς εἴποι πρὸς ἀξίαν τὰς καινὰς ταύτας καὶ ἀτόπους καὶ πέρα πάσης κακῶν φορᾶς γεγονυίας, ἢ τὴν ἀκμὴν αὐτὴν τοῦ περιστάντος ὑμᾶς πράγματος; τίς δ' ἂν ἔτι σωφρονοίῃ τῆς σχετλίας ἐκείνης μεσημβρίας μνησθεῖς, ἐν ἧ τὸ κακὸν πρῶτον ἤρχετο καὶ κατῆει, ἡνίκα εἰστήκει μὲν ἡ θάλαττα караδοκοῦσα τὸ μέλλον, ὥσπερ ἄλλον τινὰ χειμῶνα μέγαν καὶ ἀνῆκεστον προσδεχομένη, σιγὴν δ' εἶχεν ἅπας ὁ ἀῆρ, ὥσπερ προσδοκῶν τὸ ἐσόμενον, καὶ ὄρνιθες καὶ πάντα ἡσύχαζον ἐπὶ τῷ μέλλοντι, ὑπέκειτο δὲ ἄρα ἡ πόλις τοιούτῳ παθήματι καὶ ἐπὶ ταύτην πᾶς ὁ σεισμὸς ἠρτύετο· ὁ δὲ ἥλιος τελευταῖα δὴ τότε ἐπέλαμπε τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, καὶ παρῆν ἐξαίφνης πάντα ὁμοῦ τὰ δεινά. ^[30]

544 ὑпанεχώρει μὲν ἡ θάλαττα καὶ πᾶν ἐψιλοῦτο τῶν λιμένων τὸ ἐντὸς, ἀνερριπτοῦντο δὲ οἰκίαι καὶ μνήματα ἀνερρήγνυντο, πύργοι δὲ πύργοις ἐνέπιπτον καὶ νεώσοικοι τριήρεσι καὶ νεῷ βωμοῖς καὶ ἀναθήματα ἀγάλμασι καὶ ἄνδρες ἀνδράσι, καὶ πύργοι λιμέσι, καὶ πάντα ἀλλήλοις. ἐν ὅσῳ δὲ ἀνὴρ ἄγκυραν εἰς ἀπόπλουν ἀνήρτητο, μεταστραφεὶς οὐκέτ' εἶχεν ἰδεῖν τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐγίγνετο πάντα ὁμοῦ, οἱ λιμένες ἐπὶ ξηροῦ, ἡ πόλις ἐν κόνει, δρόμοι κατ' οἰκίας ἐκ στενωπῶν, εἰς στενωποὺς ἐξ οἰκιῶν, θάνατοι κατ' οἰκίας, ἐν ἱεροῖς, ἐν θύραις, ἐν πύλαις. ἔξω μὲν τὰ μνήματα ἀνερρίπτει τοὺς κειμένους, ἔνδον δὲ ἐκρύπτοντο οἱ τελευτήσαντες τῶν δ' ὥσπερ τὰ εὐκταῖα ἀναθήματα χεῖρες ἐπ' ἄκρων τοίχων, τῶν δὲ πόδες, τῶν δ' ἄλλο τι λείψανον ἐωρᾶτο· καὶ οὐδὲ ταῦθ' ἕκαστα ἐνῆν εἰκάσαι τίνων λείπεται. καὶ οἱ μὲν τὰς ἑαυτῶν φεύγοντες οἰκίας ἐν ταῖς ἐτέρων ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἐν ταῖς ἑαυτῶν ὑπ' ἐκπλήξεως μένοντες, οἱ δὲ ἐκθέοντες ἐγκαταλαμβανόμενοι, οἱ δὲ ἀπολειφθέντες ἡμιθνήτες, οὐκ ἔχοντες ἐξαναδῦναι οὐδὲ αὐτοὺς ρύσασθαι, κακῶν ἐπιθήκην τὸν λιμὸν προσελάμβανον, καὶ τοσοῦτον κερδαίνοντες, ὅσον γινῶναι τὴν πατρίδα οὐκ οὔσαν, ἐπαπώλλυντο. τῶν δὲ διέκρινε τὰ σώματα ἡ τύχη, καὶ τὰ μὲν ἡμίσεα εἴσω θυρῶν ἀπείληπτο, τὰ δ' ἡμίτομα ἔξω προῦκειτο. καὶ τούτοις ἕτερα αὖ προσενέπιπτε σώματα, σκεύη, λίθοι, ὅ τι ἐκάστῳ φέρων ὁ σεισμὸς ἀνέμιξεν. οἱ μὲν

προσεδόκων, οἱ δὲ τοὺς οἰκείους ἐζήτουν, οἱ δ' οὐκ εἶχον πότερ' αὐτοὺς ἢ τοὺς ἑαυτῶν
ὀδύρωνται· οἱ δὲ ἀπώμωζον τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐνεπίμπραντο, ὁμοῦ τῶν ὀρόφων καὶ τῶν ἐστιῶν
γενομένων. οἱ δὲ παῖδας ἐξαρκάζοντες αὐτοὶ κατελαμβάνοντο, οἱ δὲ ἑαυτοὺς ἐπαπεκτίννουν. ὁ
δὲ κῶμος ἦν ἄγριος τοῦ τότε ἀρίστου. οἱ μὲν οὐ πρὸ πολλοῦ κληθέντες νυμφῖοι ἔκειντο εἰς
οὐδὲν καλὸν ἄσαντες τὸν ὑμέναιον, οὐ ῥάδιον γινῶναι πότερον αὐτοὶ δυστυχεῖς, ἢ ἅς ἠγάγοντο
οἱ δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀναβεβηκότες τὴν πατρίαν ἐστὶν ἀπιστοτέραν τῆς θαλάττης εὗρον· οἱ δὲ
ἐπ' ἀναγωγὴν σπεύδοντες τελευταῖα δὴ τότε οἴκοθεν ἀνήγοντο, προκαταδύσης αὐτοῖς τῆς
πατρίδος. ^[5]

545 Κατεῖχε δὲ ὁμοῦ σεισμὸς θαλάττης, νεφέλης κτύπος, οἰμωγαί, πάταγος πτωμάτων, γῆς
ἐκφυσήματα. οἶμαι γὰρ οὔτε τοὺς ὑπὲρ Αἴγυπτον καταρράκτας οὔτε τὴν τῆς ἔξω θαλάττης
ῥαχίαν οὔτε σκηπτοὺς πυρφόρους οὐθ' ὅ τι πλεῖστον ἠχεῖ κατ' ἀνθρώπους τῷ τότ' εἶναι κακῶ
καὶ κτύπῳ παραβαλεῖν, ὃς ἐξ ἀπάντων εἷς ἠγεῖρετο συμμιγῆς, τὴν ἀπροσδόκητον καὶ ἄχαριν
συναυλίαν πληρῶν, ἐφ' ἣ Ῥόδος ἐξωρμήκει· συνενήνεκτό τε εἰς ταυτὸν νεκροί, βωμοί, στέγαι,
κόνις, αἶμα, ἔπιπλα, ὄροφοι, θεμέλια, οἰκέται, δεσπότες, μέλη σωμάτων, εἰκόνες, σφαγαί,
τάφοι, δεῖπνα. οἱ μὲν τοῖς σώμασι τῶν φιλάτων σκηνοῦντες ἐλάνθανον αὐτοὺς, οἱ δὲ ἐζήτουν
τὰ λοιπὰ ἑαυτῶν οἱ μὲν πόδας, οἱ δὲ χεῖρας, οἱ δ' ὅ τι ἕκαστος ἐπηρώθη τοῦ σώματος, οἱ δὲ καὶ
συνέθαπτον ταῦτα τοῖς οἰκείοις, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ἐκατέρωθεν ἐμπεσόντων συσχεθέντες
ἠνείχοντο, οἱ δὲ πρότερον κατωρύχθησαν ἢ ἀπέθανον· πᾶν δὴ κακῶν εἶδος καὶ ἅ τις
μηδεπώποτε ἐπενόησε, τότε πρῶτον εἰσεῖδεν. εὐξασθαι δ' οὐκ εἶχον οἱ λοιποὶ πότερα ὅπως
σωθῶσιν ἢ ὅπως ἀποθάνωσι. ποῖοι ταῦτα κήρυκες, ἢ τίνες ποιηταὶ καταθρηνήσουσιν ἀξίᾳ τῇ
φωνῇ; τίς ἀρκῶν διηγῆσασθαι; ποῖον γὰρ πάθος ὀξύτερον, εἰ δὲ βούλει, μακρότερον, ποίαν
πόλιν Ἑλληνίδα ἢ βάρβαρον ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ κατέλαβε τοιοῦτον; ὅτε ἀνατραπέῖσα μὲν ἡ
πόλις ἔκειτο θάττον ἢ ναῦς καταδύσα πώποτε, ἡμέραι δὲ καὶ νύκτες ἐπιλαμβάνουσιν τοὺς μὲν
ὅσον ἐμπνεῖν ζῶντας ἀνέφαινον τραυματίας τῶν λοιπῶν τοῖς πλείστοις, τοὺς δὲ
τελευτήσαντας σεσηπότας, οὐδ' ὅτιοῦν ἔχοντας ἀκριβὲς τῶν μελῶν, ἀλλ' ὥς ἕκαστου τι
ἀφεῖλεν ἢ προσέθηκε τὸ πτώμα. ^[30]

546 πυραὶ δ' ἀθήεις ἐκάοντο ὁμοίως νύκτα καὶ ἡμέραν, ταῖς πρόσθεν ἱερομηνίαις ἀντίστροφοι· ἀντὶ
δὲ χρυσείων καὶ ἀργυρείων μετάλλων διωρυχῆς τοῦδαφος τῆς πόλεως παρεῖχε καὶ εἰς μῆνας
ἐκκαθαίρειν τοὺς κειμένους. καὶ πρότερον μὲν, ὧ Ζεῦ, τὰς φονικὰς δίκας ἔξω πυλῶν ἐδικάζετε,
ὥς οὐδὲ καταψηφίσασθαι θάνατον ἐντὸς τείχους εὐσεβῶς ἔχον ὑμῖν, νυνὶ δὲ ἐπὶ μιᾷς ἡμέρας
τοσοῦτων ὄλεθρον ὁ δαίμων κατέγνω ἅμα τ' εἶσω πόλεως καὶ σὺν αὐτῇ, καὶ τούτους ἐν αὐτῇ
κάειν ἠναγκάζεσθε οἱ λοιποὶ, καὶ τὴν ἄβαντον τοῖς ἀνδροφόνοις πόλιν ταφήν τῶν
ἀπολλυμένων ἐκάστῳ κατέστησε. καὶ τὰ μὲν πρόσθεν λεγόμενα ταῦτα μυθολογήματα ἦν, ὅτι
τὴνδε τὴν νῆσον οὔσαν ὑπὸ τῇ θαλάττῃ καὶ κεκρυμμένην Ἡλίῳ δῶρον ἀνεῖσαν θεοὶ, τὰ δὲ νῦν
εἰς τοῦναντίον περιέστηκε διηγείσθαι, ὅτι ἦδε ἡ πόλις κατὰ γῆς ἔδου καὶ ἀπῆλθεν ἐξ ἀνθρώπων,
ὄντος ὑπὲρ γῆς ἡλίου, καὶ ἐπεῖδεν ἥλιος ἐν Ῥόδῳ τὰ ἀθέατα θεάματα ἑαυτῷ. καὶ Ὀμηρος μὲν
πλοῦτον ἔφη καταχέαι τὸν Δία τῇ νήσῳ καὶ τοῖς περὶ Τληπόλεμον προγόνους ὑμῶν, καὶ
Πίνδαρος παραλαβὼν ὕσαι χρυσὸν νεφέλην ξανθὴν ἐπιστήσαντα. νῦν δὲ οἷα κατέχεε δῶρα ὁ
δαίμων, οἷον νέφος ἔστησεν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ὥς ἀνάξια μὲν ἐκείνων τῶν πρότερον, ἀνάξια δὲ
ὑμῶν καὶ τοῦ τῆς πόλεως σχήματος. καὶ νῦν Κάρπαθον μὲν καὶ Κάσον καὶ ἄλλας νήσους
οἰκουμένας ἔστιν ἰδεῖν, οὐδὲν ἐχούσας ὅ τι εἴπωσι καὶ παρ' ὧν φόρον ἐκλέγειν ὑμῖν πρὸ τοῦ
μικρὸν ἦν, καὶ ἄλλα πολίσματα ὑπόψαμμα λυπρὰ καὶ ἀμφισβητήσιμα. Ῥόδος δὲ, ὧ Ζεῦ, καὶ
πάντ' ἐφορῶν ἦλιε πλὴν Ῥόδου, νῦν οὐδαμοῦ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ τοὺς μύθους λέγοντες διηγείσθαι
δεῖ τοῖς ἐπιγιγνομένοις τοὺς παρ' ἡμῶν παραλαμβάνοντας, ὥς ποτὲ ἦν καὶ Ῥόδος ἀντιπέρας

Καρίας πόλις ὥρα καὶ μεγέθει περιφανής, καὶ τὸν τόπον δεικνύειν ὡς τὸν Ἰαλύσου καὶ Καμείρου νῦν. ^[30]

547 καὶ τὸν μὲν τῶν Ἀλίων ἀγῶνα ποιήσετε, καὶ τὸ χωρίον μεμένηκε σῶν οὐ ποιήσετε· ἡ δὲ ἐπώνυμος αὕτη τῆς Νύμφης τοῦ θεοῦ σχῆμα ἀκτῆς μετείληφε. καὶ πάλαι μὲν τὰ ἐκ τῶν γυναικῶν τῶν ἀποκειραμένων μηχανήματα ἐδείκνυτε τοῖς ἐπιδημοῦσι καὶ θαυμαστὸν ἦν, νῦν δὲ αὐτὴν τὴν πόλιν ἐν τοιαύτῃ θέᾳ λείπεται παριστᾶν καὶ δεικνύναι τοῖς εἰσαφικνουμένοις θέατρον καὶ βουλευτήριον, καὶ πίνακας ἡμιρραγεῖς καὶ σκοπέλους ἀντὶ πύργων δεικνύντας, οἰκτρὰ τῆς ὀνομαστῆς ποτε Ῥόδου τὰ λείψανα. μεγέθους δὲ ἐτέρων πόλεων εἰς τὸ μέσον λεγομένου οὔτε ἀντιλαβέσθαι ἐξέσται οὔτε μὴ ῥήγνυσθαι σιωπῶντα. ἀπλῶς δ' εἴσεσθε μὲν οἷας πόλεως στέρεσθε, ὁποίας δ' οὐχ ἔξετε δεικνύναι, καὶ ἐπὶ μὲν γε τοῦ νῦν παρόντος χρόνου τοὺς εἰδότας πρότερον τῶν Ἑλλήνων ἐπιμαρτύρασθαι, ἐπειδὴν δὲ καὶ τούτους ἡ προσήκουσα μοῖρα ἀπαγάγῃ, τί δὴ λοιπὸν πλὴν ἐρήμην ὀφλεῖν ὃ φασι, γνωρίζομένους, ὧ δαίμονες, οὐκ ἀπὸ τῶν ναυμαχιῶν οὐδ' ἀπὸ τῶν λιμένων τε καὶ νεωρίων οὐδ' ἀπὸ τοῦ κόσμου τοῦ κατὰ τὴν πόλιν, ἀλλ' ὅτι μέγιστα τῶν Ἑλλήνων ἡτυχήσατε· καὶ δεήσει Ῥόδου μεμνημένους μὴ γαυριᾶν, ἀλλὰ θρηνεῖν. μόνοις δὲ οἷς ὑμεῖς πεπόνθατε νῦν καὶ οἱ πρὸ ἐξακοσίων ἐτῶν ἄνδρες ἔνδοξοι συνηδίκηνται καὶ οἱ γε μηδὲν τῇ πόλει προσήκοντες κοσμοῦντες τὴν πόλιν τοῖς ἑαυτῶν ἔργοις ἀντεκοσμοῦντο τῇ μνήμῃ. Ταῦτα τοίνυν τὰ οὕτως δεινὰ καὶ παραμυθίαν οὐκ ἔχοντα, ὡς ἂν δόξαι τις, ἐνεγκεῖν δεῖ, μάλιστα μὲν δὴ καὶ πρῶτον κατ' αὐτὴν τὴν τῆς ἀνάγκης συμβουλήν καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσῳ δακρύων χώραν παρελήλυθεν· ἃ γὰρ οὐκ ἔστι κατ' ἄξιαν ὀδύρασθαι, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον ἀπαλγήσαντας ἔαν καὶ τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον μύσαντας φέρειν; ἔτι δὲ τὰ μὲν φαῦλα τῶν ἀτυχημάτων οὐδὲν δεῖται μεγάλης τῆς πρὸς αὐτὰ παρασκευῆς, τὰ δὲ μείζονα ἀνάγκη μεγάλως καὶ φέρειν, οὐχ ἀπλῶς λέγω μεγάλως, ἀλλὰ φρονήματι. ^[30]

548 ὥσπερ γὰρ πρὸς τοὺς μείζους τῶν πολέμων πλείονος δεῖ καὶ τῆς παρασκευῆς, τοὺς δ' ἐλάττους καὶ ἀπὸ φαυλοτέρας διαφέρει τις, οὕτως καὶ τῶν δεινῶν ὅσα ὑπερβέβληκε μεγάλης δεῖται τῆς τῶν παθόντων ῥώμης πρὸς αὐτά. δεῖ δὴ κατὰ κράτος αὐτοῖς ἀνθίστασθαι καὶ παντὶ τῷ θυμῷ παρεσκευασμένους τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀγωνίζεσθαι, εἴπερ μὴ μέλλοι τις καταληφθεὶς παρενεχθήσεσθαι, λογιζομένους ὅτι πρότερον μὲν οἱ τὰς εἰκόνας καὶ τοὺς ἀνδριάντας ὀρῶντες τὴν τῶν πεπονηκότων ἐκεῖνα τέχνην ἐθαύμαζον, νῦν δὲ τὴν ὑμετέραν ἅπαντες θαυμάσονται γνῶμην, ἐὰν καὶ χωρὶς τούτων φαίνησθε φρονοῦντες ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς. ὅλως δὲ ὥσπερ τὸν χρυσὸν ἡ βάσανος δείκνυσιν, οὕτω τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθοὺς κρίνουσιν αἱ συμφοραί· καὶ ὑμᾶς πάντα ταῦτα ὁποῖοί τινές ἐστε δείξει νῦν, ὁ σεισμός, ὁ ἐμπρησμός, ἅπαντα ὅσα ἡκολούθησεν ἐνὶ τῷ πρώτῳ κακῷ. καίτοι παράδοξον ποιῶ· δεόμενος γὰρ παραμυθίας αὐτὸς τῆς ἐφ' ὑμῖν, ὑμᾶς κατέχειν ἀξιῶ. ὃ μοι καὶ αὐτὸ δικαίως ἂν συλλαμβάνοι πρὸς τὸ πείθειν. τοὺς γὰρ συμπεπονθότας ταῖς γνώμας ἡγοῦμαι καὶ συμβούλους ἀξιοπίστους εἰκότως ἂν τοῖς εὖ φρονοῦσιν εἶναι. ὧν γὰρ τὰ αὐτὰ ἅπτεται καὶ φροντίζειν τούτους εἰκὸς περὶ τούτων καὶ λέγειν ἐπ' εὐνοίᾳ καὶ τὸ δυνατόν πρώτῳ τούτῳ βεβαιοῦν τῷ παραπλησίως διακειμένους ὅμως ἀξιοῦντας φέρειν φαίνεσθαι. ἡγοῦμαι δ' ἔγωγε καὶ τὸ τηλικαῦτα ἀτυχεῖν οὐ τοῖς μικροτάτοις τῶν ἀνθρώπων ἀποκεῖσθαι οὐδὲ τοῖς οὐκ ἔχουσιν ὅθεν πέσωσιν, ἀλλὰ τοῖς δυναμένοις δέξασθαι τοῦτο τὸ μέτρον τῆς συμφορᾶς. ἀλλ' οἴεσθε Σερίφου πρὸς θεῶν, ἢ Σύμης ταυτησὶ τὸ πτῶμα τοῦτο, ἢ τινος ἄλλης τῶν πολλῶν καὶ ἐν κύκλῳ νήσων; Ῥόδος οἶμαι τοσοῦτων καὶ τηλικούτων εἶχε στερηθῆναι. ὑμῖν δὲ ἄμφω τὰ ἄκρα ὃ δαίμων ἀπένειμεν· ἀρετὴ τε γὰρ καὶ δυνάμει καὶ κατασκευῇ πόλεως ὑπερβάλλεσθε τῶν ἄλλων τὰς φανεράς, ἐπεὶ δὲ ἔδει καὶ τῶν ἐναντίων πεῖραν λαβεῖν, ὡς οὐκ ἔδει, ἐξίσωσε καὶ ταῦτα ἡ τύχη τοῖς ἄνω πλεονεκτήμασι· μέγιστα δὲ ἔχοντες μεγίστων ἐξεπέσετε. ^[35]

549

ὥσπερ δὲ Ἡσίοδος ἔφη τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς συμπεσόντων μέγιστον ἂν γενέσθαι κτύπον, ὡς τοῦτο ὄν μέγιστον τῶν ἀφ' ὑψηλοῦ πτώμα, οὕτω τῶν ἐν γῇ Ῥόδος πεσοῦσα μέγιστον ἤχησε καὶ εἰς πλείστους ἢ αἰσθησις αὐτῆς ἀφίκετο καὶ Ἑλλήνας. καὶ βαρβάρους, καὶ τοὺς γε Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἄρχοντας αὐτούς. οὐ γὰρ ἄλλο γε οὐδὲν ἢ ἀποκεκόσμηται πᾶσα ἢ θάλαττα καὶ χηρεύει τὸ λοιπὸν ὧν ἥκιστα ἐχρῆν. ὥστ' εἰκότως πλείστους καὶ τοὺς συναχθομένους ἔχετε. οὔτε γὰρ ἀφανὲς τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ μέγεθος οὐτ' ἦν ὅστις ὑμῖν ἐφηρηθήσεται. πάντων γὰρ κοινοὶ ξένοι καὶ φίλοι, πολλῶν δὲ καὶ σωτῆρες ἦτε, ἀγαθοὶ μὲν ἡγεμόνες καὶ προπομποὶ τῶν παραπλεόντων ἐπ' ἀμφοτέρα τὴν νῆσον, ὧν ἐποίησεν Ὀμηρος ἐν μύθῳ Φαίακων ἡδίους καὶ λαμπρότεροι, ὀνομαστοὶ δὲ καὶ τοῖς ἐπ' ἐσχατιαῖς γῆς. ὥστε καὶ τοῖς οὐκ εἰδόσι τὴν πόλιν παρὰ τῶν εἰδόντων ἀκούουσιν, εἰ καὶ τᾶλλα καθ' ἡδονὴν βεβιωμένα αὐτοῖς εἶχον λέγειν, τοῦτο γοῦν ἐν οὐκ ἐλάχιστον δοκεῖν ἐνδεῖν, ὅτι μὴ εἰδόν πῶ Ῥόδον. καὶ δῆτα καὶ ἀπορήσαι τις ἂν ποτέροις νῦν μᾶλλον ἄξιον ὀδύρασθαι, πότερον τοῖς ἀθεάτοις τῆς πόλεως, ἢ τοῖς ὠμιληκόσιν. οἱ μὲν γὰρ ἐστέρηνται τοῦ καλλίστου θεάματος, οἱ δ' ὧν εἶδον τοῦ μεγίστου, ὅσον δ' ἐκέρδαναν, τοσοῦτον ἐξημίωνται· οὐ γὰρ ἀγνοοῦσιν ἡλίκον τι χρῆμα ἀπόλωλεν. ἢ καὶ μάλιστα χρὴ προθυμηθῆναι εὐκόλως καὶ γενναίως τοῖς παροῦσι χρήσασθαι, ὅτι πολλοὺς θεατὰς καὶ μάρτυρας τοῦ πῶς αὐτὰ διοίσετε ἔχετε, οἷς καλῶς ἔχον ἐστὶ καὶ Ῥοδίων ἔργον ἐνδείξασθαι τῆς εὐγενείας τὴν περιουσίαν, ὅτι κἂν δεκάκις τὰ τεῖχη πέσῃ, τὸ γοῦν ἀξίωμα τῆς πόλεως οὐ πεσεῖται, ἕως ἂν εἰς λείπηται Ῥοδίων, ἀλλ' ἐστήξει καὶ μενεῖ σῶν· ἵνα μὴ συνάχωνται μᾶλλον ἢ θαυμάζωσιν ὑμᾶς, μὴδ' ἐπὶ θρήνων μέμνωνται τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπὶ ζήλῳ τῶν λειφθέντων· μὴδ' ὑμᾶς ἐκεῖνοι παραμυθῶνται πέμποντες, ἀλλ' ὑμεῖς ἐκεῖνους, τὸ πάτριον τοῖς Δωριεῦσι σώζοντες φρόνημα, ὃ νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις ἢ μάλιστα γε ἐδείκνυτο τῶν Ἑλλήνων. ^[30]

550 Καὶ ἔγωγε εἰ μὴ λίαν παράδοξα ἐρεῖν ἔμελλον, ὑμᾶς ἂν πρέσβεις ἐκέλευσα πέμπειν πανταχοῖ τῆς Ἑλλάδος, τοὺς παραμυθησομένους ἐκάστους καὶ κελεύσοντας μὴ κατοικτεῖρην ὑμᾶς, ὡς οὐ πάτριον ὄν τῇ Ῥόδῳ καὶ ὑμῖν Ῥοδίοις οὔσι θρηνεῖσθαι μᾶλλον ἢ ζηλοῦσθαι· καὶ τῶν περιόντων τούτων πρέσβων καὶ αἰτούντων ἑτέρους ἕτερα οὐδὲν ἀτιμότερα τῇ πόλει κατ' ἐμὴν δόξαν αὕτη ἦν ἡ πρεσβεία. ἀναγκαῖα μὲν γὰρ καὶ ταῦτα οἶμαι καὶ χρεῖαν ἔχοντα—τίς δ' ἂν ἐπιτιμήσειε; —πέμπειν ἑτέρους ἐτέρωσε ἐπαγγέλλειν, ὥσπερ πολίταις ἅπασι τοῖς Ἑλληνισιν εἰσφορὰς κοινὰς ἐπιτάττοντας· καί μοι ταῦτα συνδοκεῖ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ ταῦτα τὸ σχῆμα ἐκεῖνο συντελοῦν ἦν. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἐθαύμασε; τίς δ' οὐκ ἂν ἐπήρκεσε; τίς δ' οὐκ ἂν αὐτὸς αὐτῷ χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ ὑμῖν εἶναι τὸ τοιοῦτον ἐνόμισεν; ἀλλ' εἰ μὴ περιπέμπειν ταύτην τὴν πρεσβείαν ἔνεστι μὴδ' ἐγχωρεῖ, πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς χρὴ ταῦτα διαπρεσβεύσασθαι, ἵνα καὶ τὸ τρίτον ἀποδῶτε οἷς ἀρτίως εἶπον δυοῖν, καὶ μὴ οὗ μάλιστα δεῖ μόνον ἐλλίπητε. μέγιστοι τῶν Ἑλλήνων μέγιστα ἐπλήγητε· ἄριστα ἐνεγκεῖν ταῦτα δεῖ, ἵνα πανταχοῦ τῶν μεγίστων τετυχηκυῖα ἢ πόλεις φαίνεται καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος παραπλησίως ἢ πράττουσα, καὶ δύο τοῖς ἄκροις προσήκουσιν ὑμῖν ἐν τὸ μέσον συγκαταληφθῇ καὶ τὰ νῦν δοκοῦντα εἶναι δεινὰ καὶ ἀνήκεστα, ὑπὲρ ὑμῶν γένηται. ὅσῳ γὰρ ἂν κρεῖττους αὐτῶν φανῇτε, τοσοῦτῳ πλέον εὐδοκιμήσετε. φασὶ δὲ καὶ οἱ ποιηταὶ περὶ τῶν ἡρώων ὡς ἄρα οἷς μὲν αὐτῶν ἀνέμιξε τὸν βίον ὁ θεὸς, ἀγαθῶν καὶ κακῶν μοῖραν ἐναλλάξας, τούτοις μὲν εὐκλήροις ἀπέδωκεν εἶναι, οἷς δ' ἂν τὴν τῶν κακῶν καθάπαξ δῶ, τελέως ἀπέκναισεν. ὡς τὴν γε τῶν ἀγαθῶν διηνεκῇ [διὰ τέλους] κτῆσιν οὐκ οὔσαν ἀνθρώποις, ἀλλ' ὄντας διπλοῦς τοὺς βίους τῶν ἀνθρώπων, τοὺς μὲν ὅλως ἐν κακοῖς, τοὺς δ' ἀναμίξ. ^[30]

551 ὑμᾶς τοίνυν τῆς τῶν ἀγαθῶν μοίρας πρῶτον ἡξίωσε καὶ ἐπὶ πλεῖστον. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ μέγιστον ὑμῖν εἰς παραμυθίαν ἔστω, ὅτι οἷς μὲν ἐπρωτεύετε εἰς πολὺν ἀντέσχε χρόνον, καὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστην ἔπραττεν ἡ πόλις ἀξίως αὐτῆς, τὸ δ' ἀτύχημα μιᾶς ἡμέρας, οὐχ ὅλης δὲ

ώρας, ἐὰν ὑμεῖς εὖ φρονήσητε, ἐγένετο. μὴ τοίνυν ὑμεῖς αὐτὸ παντὸς τοῦ χρόνου ποιήσητε, μηδ' εἰς πλεόν ἐκτείνητε τὸν σεισμὸν ἢ ἐν ὅσῳ τότε ἐπαύσατο. καὶ γὰρ ἄτοπον μέμφεσθαι μὲν τῇ τύχῃ καὶ δυσχεραίνειν τὰ συμβεβηκότα ὡς ὑπερβάλλοντα, ἃ δὲ ὁ σεισμὸς παρῆλθε, ταῦτα αὐτοὺς προσθεῖναι. τίνων οὖν κύριος ἦν ὁ σεισμὸς; καὶ τίνος ἐστὲ νῦν ὑμεῖς; ὁ μὲν τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν τειχῶν καὶ τῶν σωμάτων καταρρῖψαι καὶ διαφθεῖραι, ὑμεῖς δὲ τοῦ λογισμὸν τοῖς συμβεβηκόσιν ἀντιθεῖναι. μὴ τοίνυν ἀνάσχησθε τοῦτο ὑμῶν ἐξελεῖν μηδὲ συμπεσοῦσαν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν γνώμην, ἵν' ὥνπερ τρόπον πρότερον οἱ ναῦται καταίροντες καὶ ἀναγόμενοι ὡς ἐκ πλείστου καὶ ἐπὶ πλείστον τὴν πόλιν καὶ τὸν τῶν τειχῶν κύκλον ἐώρων, τοῦτον νῦν οἱ ταῦτα δυνάμενοι βλέπωσιν ἐστηκὸς τῇ πόλει τὸ φρόνημα καὶ ἴδωσιν ὅτι τοῦτο οὔτε σεισμὸς οὔτ' ἐμπρησμὸς οὔτε χρημάτων στέρησις, οὐκ ἀφαίρεσις οἰκιῶν, οὐκ ἄλλο οὐδὲν οὔτε καθήρηκεν οὔτε μὴ καθέλη ποτέ, οὔτε σεσύληκεν οὔτε μὴ συλήσῃ ποτέ. ἂν τοῦτο ἐστηκὸς ἦ, ῥόδος ἔστηκε τοῖς ὀρθῶς ὀρῶσιν, ἐπεὶ καὶ αὐτὰ τὰ τεῖχη καὶ τὰ νεώρια καὶ τοὺς ἄλλους κόσμους τοὺς μετὰ τούτων φρόνημα ἄνδρες ἔχοντες ἐκτήσαντο καὶ λογισμοὺς οἷους χρή περὶ πραγμάτων, καὶ ἦν ταῦτα ἀναθήματα τῆς ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν γνώμης, οἱ ζήλου καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίας ἔνεκα πάντας μὲν πόνους ῥήθησαν, πάντας δὲ κινδύνους ὑποστήναι δεῖν, ἐξ ὧν ἔπλευσαν μὲν ἅπασαν ὄση πλοῖμος θάλατταν, ἡγωνίσαντο δὲ καὶ καθ' αὐτοὺς καὶ ἐν συμμαχίαις πολλοὺς καὶ μεγάλους καὶ ἐνδόξους ἀγῶνας· ὧν ἀξίους εἶναι δεῖ, λογιζομένους, εἰ καὶ παράδοξον εἰπεῖν τὴν πρώτην, ὅτι καὶ ῥᾶον ὑμῖν ἐστὶν ἥπερ ἐκείνοις τότε ἔχειν ὅσα χρή τελέσασθαι. ^[30]

552 οὐ γὰρ ἀποστόλους πέμπειν οὐδὲ ἐξόδους ἐξιέναι δεῖ νῦν, οὐδ' ἐναντία θεμένους τὰ ὄπλα τοῖς ἰσχύουσι κινδυνεύειν, οὐδ' ἐκλείποντας τὴν πατρίδα ἄλλοτε ἀλλαχοῖ φέρεσθαι τῆς θαλάττης, χειμῶσι καὶ ἐχθροῖς τοῖς μὲν οὔσι, τοῖς δ' ἐσομένοις ὑποκειμένους, ἀλλ' οἴκοι μένοντας καὶ τὴν ὑμετέραν αὐτῶν καρπουμένους σωφρονεῖν. οὐ γὰρ καὶ ἡ νῆσος ἔδω κατὰ τῆς θαλάττης, ὥστε μὴ εἶναι Ῥοδίων τοῖς λοιποῖς οὗ στῶσι. τοῖς δ' ἀβίωτον ἡγουμένοις, εἰ μὴ ἐν τοσαύτῃ καὶ τοιαύτῃ διάξουσι τῇ πατρίδι οἷα πρόσθεν, ἐκεῖνο λέγω, καὶ μηδεὶς τραχυνθῇ πρὸς τὸν λόγον, ἦν χρόνος ἡνίκ' οὕτω Ῥόδος ἦν ἡ πόλις αὕτη, ὡς μὲν οἱ ποιηταὶ φασιν, οὐδὲ ἡ νῆσος αὕτη, ἀλλ' ἦν ταῦτα θάλαττα ψιλή ποτέ. ἀλλ' ἔγωγε οὐ τοῦτο λέγω. ἀλλ' ἐπὶ τῶν πρὸ Λυσάνδρου δή που χρόνων τοῦ Λακεδαιμονίων ναυάρχου σχεδὸν πάντες ἐπίστασθε ὅτι οὕτω συνώκιστο ὑμῖν ἡ πόλις, ἀλλ' ἦν τῆς νήσου μόνον τὸ ὄνομα, πόλις δὲ οὐκ ἦν πῶ Ῥόδος οὐδ' ᾠκεῖτο ὑπ' οὐδένων, ἀλλὰ τὰς παλαιὰς ᾠκουν τρεῖς, ὥσπερ καὶ Ὀμηρος κατέλεξεν, οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ῥόδιοι. συνελθόντες δ' ὕστερον ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων μίαν ταύτην οὐ πᾶσι καλοῖς ἄρα τοῖς οἰωνοῖς ᾠκισαν, ἥς τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν ὄνομα καὶ σχῆμα καὶ κάλλος καὶ ὃ τί τις βούλεται λέγων οὐχ ἀμαρτήσεται. δύο τοίνυν οὗτος ὁ λόγος δύναται μοι· ἐν μὲν, ὧ ἄνδρες Ῥόδιοι, ὑποθέσθαι τοῖς λογισμοῖς ὑμᾶς ἐπ' ἐκείνων εἶναι τῶν χρόνων, ἡνίκ' οὕτω τὴν πόλιν εἴχετε, καὶ φέρειν μετριώτερον· ἔτερον δὲ καὶ τὸ πᾶν, μηδὲ νῦν ἀπογνῶναί πω τὰ παρόντα μηδ' ἀπειπεῖν, παραδείγματι τῶ τῶν προγόνων χρωμένους, ὅτι κάκεῖνοι γνώμην ἦν δεῖ λαβόντες οὔσαν ἐξ οὐκ οὔσης ἀπέφηναν τὴν πόλιν καὶ μεγάλην τε ἐξ οὐδεμιᾶς καὶ θαυμαστήν ἐξ ἀφανοῦς τὴν πρώτην. ποῦ δὲ ἀνεκτὸν ἐστερημένοις τοιαύτης πόλεως ζῆν; μὴ πρὸς ἀνίαν ψιλὴν καταχρήσασθαι, ἀλλ' εἰς ἐπανόρθωσιν τρέψαι τῶν συμβεβηκότων ἥτις ἂν οὔσα δυνατὴ φαίνεται. ^[30]

553 καίτοι πολὺ ῥᾶον ὑμῖν ἡ ἀνάληψις τῆς πόλεως, ἐὰν ὀρθῶς σκοπῇτε, ἢ κείνοις ὁ ἐξ ἀρχῆς οἰκισμός. οἱ μὲν γὰρ οὐδ' ἠντινοῦν ἔχοντες ἀφορμὴν παρὰ τοῦ τόπου, οὐ λιμένας, οὐκ εἰκόνας, οὐ κόσμους, οὐ λίθους, ὡς εἰπεῖν, ἐν πολλῇ βουλῇ καὶ ἀπορίᾳ καταστάντες οἶμαι πρῶτον ποῖ ποτε τῆς χώρας οἰκήσουσιν, οὔτω ταύτην ἀπέδειξαν, καὶ τὸ μέγιστον ἀπάντων, πρὸς οὐδὲν ὑπάρχον παράδειγμα, ἀλλ' εὐρόντες αὐτοὶ καὶ προθέντες πρῶτοι καθάπερ ὡς ἀληθῶς

παράδειγμα πόλεως. ὑμᾶς δὲ οὔτε ζητῆσαι νῦν οὐδὲν δεῖ περὶ τῶν ὅλων καὶ εἴ τινα λείπεται τῶν ἀρχαίων παραβοηθεῖ· πολλὰ δὲ ταῦτά ἐστι πρὸς τὸ πᾶν, εἰ καὶ παντάπασιν ὀλίγα ὡς πρὸς τὰ πάντα. οὔτε γὰρ λιμένας προσχοῦν ὑμᾶς οὐδὲν δεῖ νῦν οὔτε βουλευτήριοι οὔτε θέατρον ἀνοικοδομεῖν οὔτε ἄλση φυτεύειν. εἰσὶ δὲ καὶ εἰκόνες λοιπαὶ τινες ἐν πίναξι, καὶ τῶν χαλκῶν ἔργων ὅσον δεῖγμα καὶ τὸ μέγα ἄγαλμα καὶ τὸ ἡμέτερον τουτὶ χωρίον, ἐν ᾧ πολλὰ δὴ πολλάκις μεθ' ὑμῶν ἠγωνισάμεθα. ὧν εἰ καὶ ὑμεῖς καταφρονεῖτε καὶ τὸ μηδὲν τὰ λοιπὰ κρίνετε, πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἀναφέροντες, ἠγάλλοντ' ἂν εὖ ἴστε ἕτεροι πόλεις εἰ καὶ μέρος παρ' αὐτοῖς ἦν τι. καὶ μὴν οὐδὲ παράδειγμά γε ὑμᾶς δεῖ μεταπέμπεσθαι οὐδ' ὑπερόριόν τινα ζηλῶσαι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Ῥόδου τὴν Ῥόδον ἐκ παλαιᾶς νέαν ποιῆσαι. ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐν πολέμοις τε καὶ ταραχαῖς, καὶ οὔτε αὐτοὶ πάνυ τι τὴν ἡσυχίαν ἄγειν δυνάμενοι τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος πάσης ἄνω καὶ κάτω φερομένης, πλέοντες ὁμοῦ καὶ στρατευόμενοι ὥκιζον τὴν πόλιν, ὥσπερ τινὲς φρούριον ἢ στρατόπεδον ἐκτειχίζοντες ἐπὶ στρατείας. ὑμεῖς δὲ ἐπὶ πολλῆς μὲν εἰρήνης καὶ βαθείας ἡσυχίας, ἢ τὰ πάντων ἀνθρώπων καλῶς ποιοῦσα ἠϋξῆκε πράγματα, πολλῶν δὲ καὶ συλλαμβανόντων ὑμῖν, οὐ μόνον οὐ κωλύόντων, ἐξέσται τῶν Ἑλλήνων πολλοὺς συνεπιλήψεσθαι, ὥσπερ ἔρανον κοινὸν τῷ γένει πληροῦντας, τοὺς μὲν ἀποδιδόντας ὑμῖν εὐεργεσίας ἀνθ' ὧν ἔτυχον αὐτοὶ δεηθέντες ποτὲ, τοὺς δὲ τὸ τῆς τύχης ἄδηλον ἐν ὑμῖν εὖ τιθεμένους, τοὺς δ' αὐτὸ τοῦτο δεῖγμα ἐκφέροντας φιλοκαλίας καὶ μεγαλοπρεπείας τὸ ὑμῖν εἰς τὰ παρόντα συνεισενεγκεῖν. ^[5]

554 μέγιστον δὲ πάντων ἀνθρώπων ἄρχοντος ἐλπίς, ᾧ μάλιστα χρή δοκεῖν εἶναι διὰ σπουδῆς ὡς ἂν οἶόν τε ἢ τὴν πόλιν ἀναλαβεῖν, ὡς μὴ τὸ κάλλιστον αὐτῷ τῶν κτημάτων ἀτίμως ἐπὶ γῆς κέοιτο μηδὲ σκόπελοι καὶ κόνις τὰ Ῥόδου πράγματα εἴη τὸ λοιπόν. Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή καὶ τὰ τῶν παλαιῶν. ἔστι μὲν ὡς ἀληθῶς ἀναίσθητον τὰ ὑμέτερα ἀντεξετάζειν τοῖς ὠντινωνοῦν· ὅπερ γὰρ εἶπον τὸ μόνον τὰς συμφορὰς ἐπικουφίζον οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς παροῦσι, παράδειγμα· ὅμως δ' εἰ καὶ μὴ τηλικούτων ἐστερήθησάν τινες, μηδ' οὕτω πολυειδεῖ κακῷ περιέπεσον, ἀλλ' οὖν πολλὰ δὴ πόλεις αἱ μὲν ἀναστάτων τῶν ἐχόντων αὐτὰς γενομένων ἐρημία κατελύθησαν, αἱ δὲ κατεσκάφησαν, αἱ δὲ ἐνεπρήσθησαν· ὧν ὅσα γνωριμώτατα ἐκλέγοντας ἐνθυμεῖσθαι χρή καὶ λέγειν πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι ἐάλω μὲν Ἴλιος, ἢ δυνατωτάτη τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλις κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἀλλ' ὅμως οἰκεῖται νῦν Ἴλιος, καὶ ταῦτα δις, ὡς φασιν, ἀλοῦσα, ἅπαξ μὲν ὑπὸ Ἡρακλέους, δεύτερον δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων κοινῇ τῷ θρυλουμένῳ πολέμῳ· φασὶ δὲ τινες καὶ τρίτον ἐν τοῖς κάτω καιροῖς. οἰκοῦνται δὲ Θῆβαι, δις καὶ αὐταὶ κατασκαφεῖσαι καὶ τῶν ἐν ἡλικίᾳ πάντων διαφθαρέντων· ὃ ἐνταῦθα οὐκ ἠκρίβωσεν ὁ σεισμὸς, εὖ ποιῶν κατὰ γοῦν τοῦτο τὸ μέρος. ὑμῖν δὲ ὡς ἐν δεινοῖς καὶ τούτοις τηλικούτοις κινδυνεύει τοῦτο καὶ ἀνεκτότατον συμβεβηκέναι. οὐ γὰρ πολέμῳ ληφθεῖσα ὑμῶν ἡ πόλις οἵχεται οὐδ' ἀνδρῶν χείρων φανεῖσα, οὐδ' ἔστησεν ἀπ' αὐτῆς τρόπαιον οὐδεὶς, οὐδ' ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ἀναθημάτων τὰ παρ' αὐτῷ τις ἱερὰ κοσμήσει, ὥσπερ ὑμεῖς τοῖς ἔξωθεν λαφύροις τὴν ὑμετέραν αὐτῶν πόλιν κατεκοσμήσατε, ἀλλ' ὥσπερ ἀνὴρ ἐν ἀκμῇ τελευτήσας τὸν βίον αὐτὴ καθ' αὐτὴν οἵχεται θειοτέραν λαβοῦσα τὴν τελευτήν, καὶ οὔτε αἰχμάλωτος ἦκται Ῥοδίων οὐδεὶς οὔτε καθήρηται Ῥόδος, ἀλλ' ἀνθήσασα εἰς ὅσον ἐξῆν ἐξαίφνης ἠφάνισται. ^[35]

555 καίτοι τοὺς τοιούτους τῶν θανάτων οὐδὲ ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν ἀδόξους εἶναι συμβέβηκεν. ἀλλ' Ἀμφιάραος δὺς κατὰ τῆς γῆς ὁμοῦ τῷ ἄρματι σεμνὸς ἥρως ἄδεται, καὶ ὁ δεζάμενος τόπος τέμενος εἶναι δύναται τὸ λοιπὸν αὐτῷ. κινδυνεύω δὲ εἰπεῖν ὅτι καὶ τοῦτο εἰς ἐγκώμιον τῇ πόλει συντετέλεκε. περὶ μὲν γὰρ τῆς τῶν Λακεδαιμονίων πόλεως ἔχομεν λέγειν ὡς οὐ διεγένετο ἀπόρθητος καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐστὶ τὸ μέλλον ὑποπτεῦσαι· πολλὰ δὲ τοῖς περιοῦσι κινδυνεύεται καὶ πολλοὶ παρ' ἀξίαν ἤδη καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὑπὸ τῶν τυχόντων ἐσφάλησαν, οἱ πρὶν ἐνταῦθα ἐλθεῖν ἀκραιφνὲς καὶ κρεῖττον ἀπάσης ἐλπίδος τὸ φρόνημα ἔσωζον, αὕτη δὲ βεβαίως ἀήττητος οἵχεται, ὥσπερ ἀνὴρ ἀθλητὴς ἐν ταῖς εὐτυχίαις καταλύσας

τοὺς πόνους, καὶ τὴν ἔμπροσθεν ἀκμὴν καὶ δύναμιν καὶ λαμπρότητα ἐπεσφραγίσατο τῇ τελευτῇ. οὐ γὰρ εὖ πράξασα, εἴτα χεῖρον ἔπραξεν οὐδ' αἰεὶ κατὰ μικρὸν ἕως ἀπέσβη, ἀλλ' οὐσα μὲν ἦν μεγίστη, πρότερον δ' εἰς τὸ μηκέτ' εἶναι κατῆλθεν ἢ τῆς ὑπαρχούσης ἀξίας ὑφεῖλεν. ἂν χρὴ λογιζομένους μήτε ὑπερασχάλλειν τῷ συμβεβηκότι μήτ' ἀπαλγῆσαντας ἔαν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν ὅτι ὥσπερ ἐκ τῆς μεγίστης εὐτυχίας εἰς τοῦσχατον ἦλθεν, οὕτως οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ οὕτως πεπραγυῖαν ἀναστῆναι πάλιν καὶ προσδέχεσθαι τὴν ἐπὶ θάτερον τῆς τύχης ἤδη μεταβολὴν, ὅσῳ καὶ συνηθέστερον τῇ πόλει τὸ εὖ πράττειν τοῦ κακῶς. καὶ τοῦ μὲν θεοφιλῆς εἶναι πολλὰ καὶ πάσαι καὶ νῦν ἐξενήνοχε δείγματα, τοῦ δὲ ἐναντίου τοσοῦτον ἀφέστηκεν ὅσον πλεῖστον ἐξῆν. δι' ἃ πάντα χρὴ καὶ τὸ συμβεβηκὸς ἐνεγκεῖν ὡς πραότατα καὶ τῶν δευτέρων ἐρρωμένως ἀντέχεσθαι καὶ τὸν λόγον βεβαιῶσαι ὅτι οὐκ οἰκία καλῶς ἐστεγασμένη οὐδὲ λίθοι τειχῶν εὖ δεδομημένοι οὐδὲ στενωποί τε καὶ νεώρια ἢ πόλεις, ἀλλ' ἄνδρες χρῆσθαι τοῖς αἰεὶ παροῦσι δυνάμενοι, καὶ μὴ νομίζουσιν οὕτω τινὰ εἶναι συμφορὰν ἰσχυρὰν ἣς μὴ καὶ λύσιν ἔστιν εὐρεῖν, μηδ' οὕτως μικρὰς ἔχειν ἀφορμὰς δι' ὧν οὐκ ἂν τις καὶ τῶν μεγίστων περιγένοιτο, ἐπισταμένους ἀκοῇ ὅτι Ἀθηναίων τῆς ἡγεμονίας στερηθέντων καὶ τὰ τεῖχη ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ κατασκαψάντων καὶ τοσοῦτον μεταπεσόντων ἐκ τῆς ἀρχαίας εὐδαιμονίας, ὥστε ἐπὶ τριάκοντα αὐτῶν εἶναι δεσπόταις, καὶ τοῖς ἐκ Λακεδαιμόνος φρουροῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρες οἱ πρῶτοι συστάντες καὶ Φυλὴν καταλαβόντες τοσοῦτον αὖ μεταβαλεῖν ἐποίησαν ἅπαντα τὰ πράγματα, ὥστε κατέσχον μὲν τὸν Πειραιᾶ, κύριοι δὲ τῶν λιμένων κατέστησαν, ἔσωσαν δὲ καὶ ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἑαυτῶν, τὴν πόλιν δὲ ἐκομίσαντο καὶ τὴν πάτριον πολιτείαν, τὰς Λακεδαιμονίων φρουρὰς ἀπαλλάξαντες· ἐξ ὧν καὶ περὶ αὐτῆς βουλευσασθαι καὶ περὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἡδυνήθη πάλιν ἡ πόλις καὶ τὰ τεῖχη περιβαλέσθαι καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης ἀναλαβεῖν δι' ἑνὸς ἀνδρὸς φυγάδος Κόνωνος, ὃς ὅτε αἱ τριῆρεις αὐτοῖς ἀπώλοντο ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς, μόνος ἐξ ἀπάντων ἀποδρὰς ὤχρετο. ^[15]

556 Εἰ τοίνυν μήτε Θρασύβουλος ἀπέγνω τὰ πράγματα μηδὲ ἐνεθυμήθη, τί δ' ἂν εἶεν ἑβδομήκοντα ἄνθρωποι πρὸς τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καὶ τὴν κατέχουσιν τύχην τότε κοινῇ τὴν Ἑλλάδα— πάντες γὰρ ὁμοίως ὑποκεκύφεσαν αὐτοῖς—μήτε ὁ Κόνων ἀδυνάτων ἐρῶν ἦσθετο, ὅτε οὐδ' ὀτιοῦν ἔχων πλὴν τοῦ σώματος ἔγνω τὰ τεῖχη πάλιν τῇ πόλει στήσαι καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνανεώσασθαι, πῶς οὐκ εὐδηλὸν ἐστὶν ὅτι γνώμη καὶ φρονήματι καὶ καρτερίᾳ ψυχῆς τὰ πολλὰ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' οὐ τῷ πλήθει τῶν ὑπαρχόντων κρίνεται; τί δὲ δεῖ λέγειν τὴν παλαιὰν ἔκλειψιν αὐτῶν τῆς πόλεως, ὅτε ἐξεπίτηδες αὐτὴν προήκαντο τοῖς βαρβάροις ἐμπρῆσαι καὶ ἱερὰ καὶ τάφους τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ, τὴν ἐν Σαλαμῖνι βουλήν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὧν ἐκ τούτων ἔτυχον; οὐδεὶς γὰρ ταῦτα γε Ἑλλήνων οὐδὲ βαρβάρων ἀγνοεῖ, ἥκιστα δὲ ὑμεῖς, ὅσῳ καὶ παιδείᾳ πλεῖστον ἀπάντων προέχετε. καὶ νῦν μὲν γε ὑμεῖς χρῆσθε τούτοις παραδείγμασι. γιγνομένων δὲ καὶ ὑμῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἕτεροι μνημονεύσουσιν ἐν τοιούτοις καιροῖς καὶ παράδειγμα ὑμᾶς καὶ τὰ ὑμέτερα πρὸς αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν θήσονται πράγματα, ὥστε καὶ τῆς παρὰ τοῖς οὔσι δόξης ἕνεκα καὶ τῆς παρὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις καὶ τὸ μέγιστον τῆς ὑμετέρας αὐτῶν ἕνεκα σωτηρίας ἄξιον φιλοτιμηθῆναι καὶ τάξαι καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τῷ τῶν ἀπὸ μικρῶν τῶν λοιπῶν μεγάλα τὰ ἀρχαῖα ἀναλαβόντων ἀριθμῷ. ^[5]

557 ταῦτα καὶ τοὺς τετελευτηκότας ὑμῶν νομίζετε δεῖσθαι πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους καὶ ἰκετεύειν πρὸς τῆς ἑαυτῶν μνήμης καὶ τοῦ λοιποῦ τῆς πόλεως ἐδάφους, εἴ τι χαρίζεσθαι βούλεσθε αὐτοῖς, μὴ περιδεῖν τὸ τῆς Ῥόδου καθάπαξ ὄνομα ἀπελθὼν ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπαμῦναι καὶ ἀναστῆσαι καθ' ὅσον δύνασθε. ἀνασταίητε δὲ εὐτυχεστέροις καὶ βελτίοσι τοῖς συμβόλοις, Ζεῦ καὶ πάντες θεοί. ^[15]